

inbo

instituut voor natuur- en bosonderzoek

INBO Advies 2007.114

Passende beoordeling van de Scenario's dijkalternatieven Vlassenbroek GOG

Gunther Van Ryckegem, Frederic Piesschaert en Erika Van den Bergh
Tel: 02/5288890 – Gunther Van Ryckegem
Datum: donderdag 24 mei 2007

Naar aanleiding van de formulering van knelpunten naar voor gebracht tijdens de 1ste projectmatige werkgroep van 13 mei wordt advies gevraagd over de verschillende alternatieve dijksscenario's.

Vraag per email woensdag 23 mei 2007 – Stappaerts Gert Soresma NV

Voorgestelde wijzigingen

1 GGG-Vlassenbroek: vrijwaren afgelegen woning aan Geulgat.

INBO verwacht een minimale impact op het functionele aspect van het GGG.

- De verloren oppervlakte aan GGG (0.86 ha) is klein
- De zone is hoger gelegen waardoor de berekende overstromingsfrequentie laag is, hierdoor is deze zone van het GGG functioneel minder belangrijk.

INBO ziet mogelijks een positieve impact op de Geulgat indien er aandacht wordt besteed aan een minimale inrichting van de oeverzone van Geulgat – door het minder dicht tegen de oever leggen van de dijk is er potentie om een goede oeverzone te voorzien. Onteigening (of minstens verkrijgen van oeverrecht) tussen dijk en het Geulgat is hiervoor wenselijk. Als bijkomende compensatie voor het verlies aan vismogelijkheid binnen het GOG-wetland is het mogelijk om het Geulgat in te richten als vergunde visplaats (niet in broedseizoen) (nu is er nog geen mogelijkheid tot vissen hier).

2 GOG-wetland: vrijwaren van 4 zonevreemde woningen

Contra:

- verlies van 5.17 ha potentieel waardevol wetland

verzachtend:

- hoger gelegen deel van polder waardoor weinig impact te verwachten is op verlies van bergend vermogen van GOG
- om deze zone waardevol te maken zijn grote (dure) ingrepen nodig: afbraak woningen, uitbreken weg

INBO is van oordeel dat op basis van bovenstaande opmerkingen het opgeven van deze zone een matig verlies betekent aan potentiële wetland natuur. De herlocatie van de dijk kan bijdragen tot het verkrijgen van een groter draagvlak.

3 GOG-wetland: creëren van afstand tot woningen

Scenario 3 is eigenaardig – waarom dergelijk scenario enkel voor een deel van de huizen? Het woonlint gaat tot tegen de Scheldedijk?

Het voorgestelde dijkalternatief heeft eerder een onrealistisch-technische vorm en een oppervlakte verlies van 2ha, indien dijkverplaatsing wordt doorgetrokken voor alle woningen zal 5-6 ha aan wetland verdwijnen.

INBO is tegen het verplaatsen van de dijk verder het gebied in:

- de zone is laag gelegen en het verplaatsen van de dijk zal relatief grote impact hebben op veiligheidsfunctie GOG
- de verloren oppervlakte is precies gelegen op de meest potentiële graslanden (Dottergraslanden en zone die plas-dras verwacht wordt gedurende winter – aantrekking vogels!) en (indien de lijn wordt doorgetrokken) reduceert de oppervlakte aan potentieel moerasoppervlak. Deze zone is belangrijk naar het halen van de IHD moeras- en rietvogels.

4 vrijwaren pompgemaal

Positief advies

Gezien de moeilijkheden om afwatering van Grote Beek, Zwarte Beek ea te garanderen indien GOG vol is, in combinatie met de slechte waterkwaliteit die naar pompgemaal toestroomt is het INBO van oordeel dat het wenselijk is om het pompgemaal uit het wetland te houden.

Een goede afwatering van het volledige afwateringsgebied door een pompregime zal niet combineerbaar zijn met het hoge waterpeil waarnaar men moet streven binnen Vlassenbroek wetland.

Het bos gelegen tegen de scheldedijk is geïsoleerd, relatief moeilijker in te richten en om te vormen tot waardevol biotoop.

In combinatie met het vrijwaren van het pompgemaal is het ook mogelijk om 4 visvijvers te vrijwaren. Zie onder INBO-scenario's.

Het pompgemaal is tevens nog in relatief goede staat en het herbouwen buiten MWeA zone zou een bijzonder hoge meerkost voor het project betekenen.

5 vrijwaren visvijvers

INBO geeft negatief advies

(dit zijn trouwens slechts deels private vijvers – zie figuur).

Er moet gestreefd worden naar een maximale integratie van de vijvers in het wetland. Het aspect van open water is bijzonder belangrijk in elzenbroekbossen, het voorziene natuurtype in het MWeA Vlassenbroek wetland. De afwisseling van voldoende open water, hier en daar een vochtig grasland, moeras en bos zijn juist de grote troeven van dit gebied. Het handhaven van deze oorspronkelijke afbakening met alle biotooptypes geïntegreerd (dus inclusief vijvers!) is een absolute doelstelling die we voor ogen moeten houden tot het halen van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en een gunstige inrichting als waardevol wetlandgebied. De nieuwe dijk zou komen te liggen in een van de meest potentiële zones voor mesotroof elzenbroekbos (Nieuwbroek). Mogelijks zal deze ingreep een grote impact hebben op het bergend vermogen.

6 Combinatie voorstel

Het combinatie voorstel – alle hierboven voorgestelde ingrepen doorvoeren – leidt tot een oppervlakte verlies van de gestelde MWeA doelstelling van ruim 35% (incl. ruimtebeslag dijken!) (zie Tabel 1).

Tabel 1. Analyse van het ruimteverlies door de dijkligging aan te passen en door dijkbouw in Vlassenbroek GOG-wetland. Het ruimtebeslag door dijken is voor elk scenario identiek genomen maar zal in werkelijkheid kleine verschillen geven.

Combinatie scenario	Opp. verlies	rest opp. (ha)	% verlies
		137.56	0
vier zone vreemde woningen	5.17	132.39	3.8
dijkverplaatsing ten einde meer afstand tot woningen	1.98	130.41	5.2
vrijwaren visvijvers + pompgemaal	24.6	105.81	23.1
ruimtebeslag dijk	17.2	88.61	35.6

INBO scenario 1	Opp. verlies	rest opp. (ha)	% verlies
		137.56	0
vier zone vreemde woningen	5.17	132.39	3.8
vrijwaren 4 visvijvers + pompgemaal	11	121.39	11.8
ruimtebeslag dijk	17.2	104.19	24.3

7 Dijkalternatief Scenario1 (INBO)

Dijkalternatief 1 staat voor het verlies aan 16.17 ha GOG-wetland (Tabel 1) en het behoud van het huidige pompgemaal (gegarandeerde waterafvoer Grote Beek/Zwarte Beek)(zie opmerkingen pompgemaal boven). In totaal is er oppervlakte reductie (incl. dijken) van bijna 25% waarbinnen de IHD-doelstellingen gerealiseerd moeten worden. Een aanzienlijk oppervlakte verlies. Vier visvijvers worden buiten het visiegebied gehouden en kunnen ingericht worden (blijven) als visplaatsen voor intensieve sportvisserij. Er kan eventueel nagegaan worden of er een extra visvijver kan gegraven worden in het populierenbos ten oosten van de toevoer Grote Beek. Dit betekent reeds meer vismogelijkheden dan voor actualisatie Sigmoplan! Naar de verplichting om het bos te compenseren is dit geen wenselijke piste gezien de beperkte speelruimte in de bosbalans van het volledige project.

Vanuit het optimale natuurscenario is hier een aanzienlijk oppervlakte verlies. Een deel van het verloren gegaan open water (Habitat 3150) wordt wenselijk gecompenseerd in het wetland door het heruitgraven van een aantal historische turfwinningen in het Nieuwbroek.

De impact naar veiligheid toe dient onderzocht te worden.
De overige vijvers (wat ervan over blijft na aanleg dijk) worden ingericht als moerasgebied.

